

Dosar nr. 2rh-43/20

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud: I. Țurcanu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: G. Zubati, N. Traciuc, V. Pruteanu)

Instanța de recurs: Curtea Supremă de Justiție (jud: N. Clima, A. Cobăneanu, S. Filinvoca, V. Arhip, V. Doagă)

Î N C H E I E R E

24 iunie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Judecători:

Ala Cobăneanu

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

examinând cererea de revizuire depusă de către Dumitru Boșcăneanu,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Dumitru
Boșcăneanu, Natalia Boșcăneanu și Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău
împotriva Rodicăi Boșcăneanu cu privire la declararea nulității căsătoriei,
împotriva deciziei din 14 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție,

c o n s t a ț ă :

La 07 mai 2010, Dumitru Boșcăneanu a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Rodicăi Boșcăneanu cu privire la declararea nulității căsătoriei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la 01 noiembrie 2009 a decedat
bunelul său Nicolae Boșcăneanu, însă cu puțin timp înainte de deces, ultimul a primit
în casa sa, o necunoscută pe nume Rodica Macaleț, care, căuta să închirieze o gazdă
și dacă prețul pentru chirie nu va fi mare, dânsa i-a promis să-l ajute pe bunelul său.

Dumitru Boșcăneanu a relatat că după decesul bunelului a aflat că, la 08 mai
2009, acesta a încheiat căsătoria cu Rodica Macaleț. Astfel, a considerat că, Rodica
Macaleț (Boșcăneanu), născută la 03 mai 1967, originară din r-nul Nisporeni, satul
Șișcani, a încheiat această căsătorie cu intenția de a beneficia de dreptul asupra averii
bunelului său, sau cel puțin asupra unei părți din avere.

Reclamantul a mai indicat că scopul urmărit de către pârâtă, a fost posibil de
realizat doar prin încheierea căsătoriei cu bunicul său, deoarece ultimul fiind de o
vârstă înaintată (83 de ani), a putut fi zăpăcit prin șiretlic și dus în eroare.

Totodată, Dumitru Boșcăneanu a specificat că la momentul depunerii cererii de
chemare în judecată, pârâta a depus cerere de acceptare a succesiunii, în calitate de
soție a bunelului său, însă realizarea acestui drept este viciat și afectează drepturile la
moștenire a succesorilor defunctului Nicolae Boșcăneanu.

Reclamantul a solicitat declararea nulității căsătoriei încheiate între Nicolae
Boșcăneanu și Rodica Macaleț și înregistrată la OSC Centru, mun. Chișinău, cu nr.
145 din 08 mai 2009.

La 19 iulie 2010, Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău, Nicolae Geru, în interesele Nataliei Boșcăneanu și lui Dumitru Boșcăneanu a depus cerere de chemare în judecată împotriva Rodicăi Boșcăneanu, intervenient accesoriu Oificul Stării Civile sectorul Centru, mun. Chișinău, solicitând declararea nulității căsătoriei încheiate între Nicolae Boșcăneanu și Rodica Macaleț.

În motivarea cererii, Procurorul a indicat că în cadrul Procuraturii secotului Centru, mun. Chișinău a parvenit cererea lui Dumitru Boșcăneanu, domiciliat în mun. Chișinău, str. Gh. Asachi 52, ap. 11, prin care a solicitat intervenția organelor procuraturii, prin înaintarea unei cereri de chemare în judecată cu privire la declararea nulității căsătoriei.

Totodată, Procurorul Nicolae Geru a relatat că potrivit legislației în vigoare la momentul depunerii cererii, persoanele înregistrează căsătorie pentru a întemeia o familie, însă în cazul dat, intenția Rodicăi Macaleț (Boșcăneanu) nu a fost de a întemeia o familie cu Nicolae Boșcăneanu, dar avea scop de a acapara averile acestuia și anume bunul imobil amplasat în mun. Chișinău, str. Anton Crihan 42/1.

Mai mult, s-a menționat că verificând actele prezentate de către soți OSC Centru s-a stabilit că acestea corespunde legislației în vigoare, fiind prezentate și certificatele privind starea de sănătate a persoanelor ce urma să încheie căsătoria, însă în urma verificării datelor și a fișelor medicale s-a stabilit că Nicolae Boșcăneanu și Rodica Macaleț, nu au efectuat examenul medical de facto, fapt confirmat prin lipsa în fișa medicală a lui Nicolae Boșcăneanu, a rezultatelor și analizele efectuate, iar date că Rodica Macaleț a efectuat examenul medical, nu există.

Prin hotărârea din 23 septembrie 2010 a Judecătoriai Centru, mun. Chișinău, acțiunea înaintată de către Dumitru Boșcăneanu s-a admis integral.

S-a declarat nulă căsătoria încheiată între Nicolae Boșcăneanu și Rodica Macaleț (Boșcăneanu), înregistrată cu nr. 145 la 08 august 2003, de către OSC Centru, mun. Chișinău.

S-a dispus încasarea din contul Rodicăi Boșcăneanu în beneficiul lui Dumitru Boșcăneanu a taxei de stat în sumă de 100 lei (vol. I, f.d. 156-159).

La 28 septembrie 2010, Rodica Boșcăneanu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 23 septembrie 2010 a Judecătoriai Centru, mun. Chișinău, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe, cu restituirea cauzei spre rejudecare în instanța de fond.

Prin decizia din 19 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea de apel depusă de Rodica Boșcăneanu și s-a menținut hotărârea din 23 septembrie 2010 a Judecătoriai Centru, mun. Chișinău (vol. I, f.d. 184-188).

În motivarea soluției, instanța de apel a indicat că luând în considerare datele și fișele medicale, instanța de fond corect a ajuns la concluzia că Nicolae Boșcăneanu și Rodica Macaleț, nu au efectuat examenul medical de facto, fapt confirmat prin lipsa în fișa medicală a lui Nicolae Boșcăneanu a rezultatelor analizelor efectuate.

La 28 iulie 2011, Rodica Boșcăneanu, reprezentată de avocatul Igor Topală a declara recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 19 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 13 decembrie 2011, reprezentantul intimatului Galina Chiricenco a depus referință la cererea de recurs, solicitând declararea recursului ca inadmisibil în temeiul art. 433, lit. b) și 434 Cod de procedură civilă (vol. I, f.d. 207).

Prin decizia din 14 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de Rodica Boșcăneanu și s-a casat decizia din 19 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Dumitru Boșcăneanu (f.d. 208-213)

Pentru a hotărî astfel, instanța de recurs a indicat că articolul 42 din Codul Familiei nr. 1316 din 26 octombrie 2000, (în vigoare la momentul examinării cauzei), prevedea că dreptul de a cere declararea nulității căsătoriei îl au următoarele persoane: soțul minor, părinții lui (tutorii), autoritatea tutelară sau procurorul, dacă căsătoria a fost încheiată de o persoană care nu a atins vârsta matrimonială și această vârstă nu a fost redusă în modul stabilit. După atingerea de către soțul minor a vârstei de 18 ani, dreptul de a cere declararea nulității căsătoriei îi aparține numai lui; soțul ale cărui drepturi au fost încălcate prin încheierea căsătoriei, precum și procurorul în cazurile viciului de consimțământ; soțul care nu a știut despre existența impedimentelor la căsătorie, tutorele soțului declarat incapabil, soțul din căsătoria precedentă nedesfăcută, alte persoane ale căror drepturi și interese au fost lezate în urma căsătoriei încheiate cu încălcarea prevederilor art.15, precum și autoritatea tutelară sau procurorul, în cazurile menționate mai sus; soțul de bună-credință și procurorul, în cazul în care a fost încheiată o căsătorie fictivă. Examinarea cererii privind declararea nulității căsătoriei încheiate cu un minor care nu a atins vârsta matrimonială sau cu o persoană declarată incapabilă are loc cu participarea obligatorie a reprezentantului autorității tutelare.

Astfel, Colegiul judiciar a relatat că, la caz, Dumitru Boșcăneanu nu dispunea de dreptul de a solicitat declararea nulității căsătoriei, iar procurorul a avut dreptul să depună cererea de chemare în judecată în temeiul art. 42 alin. (1), lit. a), b), c) și d) din Codul Familiei și doar încadrarea procurorului în aceste norme de drept familie, poate constitui temei de inițiere a unei proceduri judiciare.

Totodată, instanța de recurs a conchis că procurorul nu dispunea de calitatea procesuală respectivă pentru a depune cererea de chemare în judecată.

Prin încheierea din 19 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a corectat din oficiu eroarea strecurată în dispozitivul deciziei din 14 decembrie 2011, prin indicarea în dispozitiv că: s-a admis recursul declarat de Rodica Boșcăneanu, s-a casat decizia din 19 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 23 septembrie 2010 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a cererii de chemare în judecată depusă de Dumitru Boșcăneanu

La 28 februarie 2020, Dumitru Boșcăneanu a depus cerere de revizuire împotriva deciziei din 14 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, solicitând admiterea cererii, casarea deciziei contestate și a încheierii din 19 decembrie 2011 cu menținerea spre rejudecare a cererii de recurs depusă de Rodica Boșcăneanu împotriva deciziei din 19 aprilie 2011.

În motivarea cererii, Dumitru Boșcăneanu a relatat că luând în considerare că prin decizia din 14 decembrie 2011 și încheierea din 19 decembrie 2011 s-au casat actele de dispoziție ale instanțelor ierarhic inferioare, iar prin hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului s-a constatat încălcarea dreptului său la un proces echitabil, în conformitate cu prevederile art. 449, lit. h) Cod de procedură civilă, există un temei incontestabil de retractare a actelor judecătorești contestate.

Revizuentul a mai indicat că încălcarea dreptului său ca succesori legal al bunicului Nicolae Boșcăneanu, poate fi remediat prin casarea deciziei și încheierii

instanței de recurs, cu rejudecarea ulterioară a recursului declarat de către Rodica Boșcăneanu.

Verificând temeiurile invocate în cererea de revizuire, în raport cu materialele cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de revizuire este întemeiată și urmează a fi admisă, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de admitere a cererii de revizuire și de casare a hotărârii sau deciziei supuse revizuirii.

În conformitate cu art. 451 alin. (1) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în scris de persoanele menționate la art.447, indicându-se în mod obligatoriu temeiurile consemnate la art.449 și anexându-se probele ce le confirmă.

Colegiul reține că, Dumitru Boșcăneanu a depus cererea de revizuire în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, care prevede că revizuirea se declară în cazul în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, fie Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale care poate fi remediată, cel puțin parțial, prin anularea hotărârii pronunțate de o instanță de judecată națională.

Din actele cauzei se constată că, la 10 decembrie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Grăjdianu și alții împotriva Republicii Moldova, prin care a admis cererea nr. 45822/12 depusă de către Dumitru Boșcăneanu și a constatat violarea articolului 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor și Libertăților Fundamentale (vol. II, f.d. 15-22).

În conformitate cu art. 450 lit. e) Cod de procedură civilă, cererea de revizuire se depune în termen de 6 luni de la pronunțarea hotărârii sau deciziei Curții Europene a Drepturilor Omului – în cazul prevăzut la art.449 lit. h).

Astfel, după cum s-a constatat din materialele cauzei, hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului a fost pronunțată la 10 decembrie 2019 (vol. II, f.d. 15-25), iar cererea de revizuire a fost depusă la 28 februarie 2020 (vol. II, f.d. 3-5).

Prin urmare, Colegiul judiciar constată că revizuentul s-a conformat prevederilor legale și a depus cererea de revizuire în termen.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție atestă că Dumitru Boșcăneanu a depus cerere de revizuire în temeiul art. 449 lit. h) Cod de procedură civilă, în contextul pronunțării de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului a hotărârii cu privire la violarea articolul 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, precum și pentru remedierea prioritară a încălcării dreptului său la nivel național.

În fața Curții, Dumitru Boșcăneanu a pretins încălcarea drepturilor sale garantate de articolul 6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale și anume că, prin decizia din 14 decembrie 2011 și încheierea din 19 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, emisă în cadrul procesului intentat de către Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău, Dumitru Boșcăneanu și Natalia Boșcăneanu împotriva Rodicăi Boșcăneanu, la care recursul declarat de către ultima a fost depus și examinat cu emiterea termenului prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă.

De menționat că, prin decizia din 14 decembrie 2011 și încheierea din 19 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de către Rodica Boșcăneanu și s-a casat decizia din 19 aprilie 2011 și hotărârea din 23

septembrie 2011 a Judecătoriei Centru, mun. Chișinău, fiind pronunțată o nouă hotărâre de respingere a acțiunii depuse de Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău, Dumitru Boșcăneanu și Natalia Boșcăneanu, însă fără a examina momentul recepționării deciziei contestate de către Rodica Boșcăneanu și depunerea cererii de recurs.

Având în vedere considerentele menționate este necesar de a puncta asupra faptului că prin admiterea spre examinare a unei cereri fără respectarea rigorilor privind condițiile de admisibilitate, în particular a termenul de prescripție, instanța de judecată a admis încălcarea dreptului lui Dumitru Boșcăneanu la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar menționează că, la 13 decembrie 2011, reprezentantul lui Dumitru Boșcăneanu, Galina Chiricenco a depus referință la cererea de recurs, invocând nerespectarea de către Rodica Boșcăneanu a termenului prevăzut de art. 434 Cod de procedură civilă (în vigoare la momentul examinării cauzei), însă din motivarea deciziei contestate, nu se atestă că instanța de recurs a dezbătut acest argument.

Din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite cererea de revizuire depusă de către Dumitru Boșcăneanu, de a casa decizia din 14 decembrie 2011 și încheierea din 19 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, cu reținerea cauzei pentru examinarea cererii de recurs depusă de Rodica Boșcăneanu împotriva deciziei din 19 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 269-270, art. 449 lit. h), art. 452 și art. 453 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se admite cererea de revizuire depusă de către Dumitru Boșcăneanu.

Se casează decizia din 14 decembrie 2011 și încheierea din 19 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Dumitru Boșcăneanu, Natalia Boșcăneanu și Procurorul sectorului Centru, mun. Chișinău împotriva Rodicăi Boșcăneanu cu privire la declararea nulității căsătoriei, cu reținerea cauzei pentru examinarea cererii de recurs depusă de Rodica Boșcăneanu împotriva deciziei din 19 aprilie 2011 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul:

Ala Cobăneanu

Judecători:

Dumitru Mardari

Mariana Pitic

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu